

Звичайно, в разі організаційних змін треба пам'ятати, що кожен з представлених етапів може виконуватися окремо. Наприклад, удосконалення технології виробництва часто потребуватиме не зміни в чисельності працівників, а підвищення їх кваліфікації. Таким чином, проводитимуться тільки етапи оцінювання, атестації та навчання персоналу.

Висновки. Запропонований механізм кадрового забезпечення організаційних змін дасть змогу підприємствам враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на кадрове забезпечення та управління персоналом, удосконалити процес кадрового забезпечення, цим самим забезпечивши організацію якісним і кваліфікованим персоналом, який зможе виконувати поставлені перед ним завдання та свої посадові обов'язки навіть у процесі впровадження організаційних змін.

Література

1. Иванов В.М. Основы управления механизмом : учебник / В.М. Иванов, В.И. Патрушев. – М. : Изд-во "Высш. шк.", 2001. – 271 с.
2. Мухин В.И. Исследование систем управления : учебник / В.И. Мухин. – М. : Изд-во "Экзамен", 2003. – 384 с.
3. Раицкий К.А. Экономика организации : учебник / К.А. Раицкий. – М. : Изд-во "Наука", 2003. – 275 с.
4. Омаров А.М. Менеджмент. Управление – древнейшее искусство, новейшая наука : учебник / А.М. Омаров. – М. : Изд-во "Экзамен", 2009. – 325 с.
5. Великий тлумачий словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.-Ірпінь : ВТФ "Перун", 2005. – 1728 с.
6. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства : навч. посіб. / Л.В. Балабанова, В.В. Холод, І.В. Балабанова. – К. : Центр навч. літ-ри, 2012. – 612 с.
7. Веснин В.Р. Управление персоналом. Теория и практика / В.Р. Веснин. – М. : Изд-во "Проспект", 2008. – 688 с.
8. Иванкина Л.И. Управление персоналом / Л.И. Иванкина – Томск : Изд-во Томского политехнического университета, 2009. – 190 с.
9. Фролов С.С. Социология организаций : учебник / С.С. Фролов. – К. : Изд-во "Гардарики", 2001. – 299 с.
10. Мельник О.Г. Організаційні зміни: сутність та види / О.Г. Мельник, Р.С. Косчик // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 231-235.
11. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2007. – 284 с.

Процик І.С., Передало Х.С., Шалак О.Я. Механізм кадрового забезпечення організаційних змін підприємства

Проаналізовані дефініції понять "механізм", "кадрове забезпечення", "організаційні зміни", приведена трактовка "механізму кадрового забезпечення", отражена взаємозв'язок між організаційними змінами і кадровим забезпеченням організації, розглянуті види організаційних змін по факторам внутрішньої середовища, проаналізовано механізм кадрового забезпечення організаційних змін підприємства, обґрунтовано його значення, розглянуті основні елементи, виділені додаткові принципи реалізації механізму кадрового забезпечення організаційних змін підприємства.

Ключові слова: механізм, кадрове забезпечення, організаційні зміни, фактори внутрішньої і зовнішньої середовища, принципи реалізації механізму кадрового забезпечення.

Protsyk I.S., Peredalo Kh.S., Shalak O.Ya. The Personnel Maintenance Mechanism of Organizational Changes at the Enterprise

Definitions of concepts "mechanism", "personnel provision", "organizational changes" are analyzed. The interpretation of "the mechanism of personnel maintenance" is given. The relationship between organizational changes and personnel maintenance of organization, types of organizational changes by internal environment factors are reviewed. The personnel maintenance mechanism of organizational changes at the enterprise is proposed, its significance is justified, its main elements are reviewed, and also some additional principles of the personnel maintenance mechanism realization of organizational changes at the enterprise are highlighted.

Keywords: mechanism, personnel provision, organizational changes, factors of internal and external environment, principles of the personnel maintenance mechanism realization.

UDK 330.567.2/4

Ст. викл. Н.В. Радванська, канд. екон. наук –
Новокаховський політехнічний інститут

СТАНОВЛЕННЯ ПОСТТРАДИЦІЙНОЇ ПАРАДИГМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Розглянуто наукове розуміння парадигми економічного розвитку як сукупності теоретичних уявлень, методологічних принципів і ціннісних настанов, які для конкретної науки залишаються незмінними протягом певного часу і зміна яких становить зміст наукової революції. Викладено методологічні підходи, характерні для традиційної парадигми розвитку економічних систем; виявлено та розкрито нові підходи щодо сутності цих категорій, характерні для нової парадигми, що формується; аргументовано висновок, що найбільш виваженим з точки зору подальшого аналізу здається не заперечення, а поєднання методологічних елементів аналізу традиційного та нового підходів до визначення соціально-економічного розвитку.

Ключові слова: економічна система, наукова парадигма, економічний розвиток, економічне зростання.

Актуальність. Економічні та політичні події на рубежі століть настільки змінили стан сучасного світового співтовариства, взаємозв'язки і взаємовідносини між його складовими частинами, а також всередині економічних систем, що з певною умовністю ці зміни можна вважати революційними. Нинішні зміни в світовому розвитку призводять до перегляду концептуальних основ економічної теорії, кризи традиційної парадигми та поступове становлення нової парадигми економічної науки загалом і теорії економічного розвитку в її складі, зокрема [11-14].

Учений із світовим ім'ям Дж Стігліц, досліджуючи проблеми світового економічного розвитку, наголошує, що "загострення глобальних проблем свідчить не просто про деякі тимчасові порушення в розвитку, але про цивілізаційну кризу, пов'язану з тим, що наявна парадигма розвитку веде в тупик". "Людство наближається до певної біфуркаційної точки, – попереджає Стігліц, – варіантів виходу із якої ... два: зміна парадигми, і тоді елементи суперництва та боротьби повинні замінитись домінантами співробітництва та взаємодопомоги, ... або деградація та взаємознищення" [12, с. 368].

Розуміючи парадигму як сукупність теоретичних уявлень, методологічних принципів і ціннісних настанов, які для конкретної науки залишаються незмінними протягом певного часу і зміна яких становить зміст наукової революції, і опинившись перед дилемою вибору економічної парадигми, треба взяти до уваги висновок Т. Куна, що рішення відмовитись від старої парадигми завжди

одночасно є рішенням прийняти нову, а вирок, котрий призводить до такого рішення, включає як зіставлення обох парадигм із природою (сутністю) явища, так і порівняння парадигм одна з одною [7, с. 124]. Стосовно проблеми розвитку для позначення наявної та нової парадигми дослідники нині застосовують терміни "традиційна (ортодоксальна)" та "модерна (посттрадиційна)" концепції економічного розвитку [4 с. 67]. З огляду на гальмування соціально-економічного розвитку України, дослідження теоретичних аспектів цієї проблеми, що становить підґрунтя економічної політики, залишається вкрай актуальним.

Завдання дослідження. Ставлячи за мету дослідження сучасної концепції розвитку, необхідно вирішити такі завдання:

1. Викласти методологічні підходи, характерні для традиційної парадигми розвитку економічних систем;
2. Виявити та розкрити нові підходи щодо сутності цих категорій, характерні для нової парадигми, що формується;
3. Співставити результати із сутністю явища.

Викладення основного матеріалу.

1. Традиційні підходи, характерні для ортодоксальної парадигми розвитку економічних систем, можна узагальнити таким чином: основний методологічний підхід – системно-структурний; поняття "економічний розвиток" є тожним поняттям "економічне зростання"; використання терміна "економічний розвиток" передусім для дослідження динаміки економічних систем країн, що розвиваються; характер розвитку – лінійний, поступальний, прогресивний; розвиток – це рух від нижчого до вищого, від простого до складного, це завжди поступальний рух, прогрес; джерелом економічного зростання і розвитку є нагромадження матеріальних чинників виробництва; критерії розвитку – обсяг сукупного ВВП та ВВП на душу населення; мета розвитку – зростання обсягів сукупного ВВП та ВВП на душу населення; людину розглядають насамперед як основний засіб виробництва, і тільки тоді – як мету. Відтворення людини розуміють як відтворення людського капіталу.

Перераховані положення є характерними для лінійного напрямку мислення, який тривалий час панував та значною мірою продовжує існувати і сьогодні в багатьох науках, зокрема і в економічній. Основні положення лінійного підходу до розвитку: уявлення про хаос як виключно деструктивне начало світу; розгляд випадковості як другорядного, побічного ефекту; світ вважають незалежним від мікрофлуктуацій розташованих нижче рівнів буття; погляд на нерівноважність та нестійкість як на тимчасові явища, які повинні бути поборені (являють руйнівну силу); процеси, що відбуваються у світі, є незворотними в часі, передбачуваними, прогнозованими на великі проміжки часу; розвиток лінійний, поступальний, безальтернативний (а якщо альтернативи і є, це тільки відхиленнями від магістрального напрямку та поглинаються ним) [6, с. 5-6; 227].

2. Підходи до економічного розвитку в посттрадиційній парадигмі: у XXI ст. системно-структурний аналіз поступово, але неухильно змінюється на синергетичний; поняття "економічний розвиток" отримує новий економічний зміст і відокремлюється від зростання; поняття "економічний розвиток" поширюється на дослідження проблем і перспектив економічної динаміки для

всіх груп країн, а не тільки для традиційних економік; появляється нова частина економічної науки – економіка розвитку; характер розвитку: різноспрямований, багатоваріантний, суперечливий; джерела розвитку: сучасні форми нагромадження капіталу; критерії розвитку: у розвинених країнах стан національного господарства визначається нині не динамізмом зростання ВВП, а сукупністю факторів, об'єднаних загальним поняттям якості; мета розвитку: зміщення акцентів із забезпечення потреб виживання на максимізацію загального достатку та якості життя, задоволення соціально-набутих, диференційованих потреб членів суспільства (людський розвиток); роль людини в розвитку: забезпечення відтворення людини не як робітника, а як біосоціальної істоти та якості її життя, складовою і невід'ємною часткою якої є робоча сила; зміна акцентів та співвідношення у системі відтворення "виробництво-обмін-розподіл-споживання" із виробництва на споживання.

Концепція та свідомість стереотипного "лінійного мислення" змінюються методологічно протилежним підходом, так званого нелінійного мислення, які реалізувались у принципово нових концепціях – таких, як синергетика, теорія змін, теорія катастроф, об'єднаних загальною назвою "теорії самоорганізації". Основні положення синергетики, що використовуються в сучасних дослідженнях, базуються на працях Г. Хакена, І. Пригожина, І. Стенгерса, Г. Ніколіса [9]. Вони становлять методологічну основу нових підходів до вивчення розвитку в новій економічній парадигмі, що формується нині. Застосування зазначених підходів до розвитку економічних систем висвітлено в сучасній вітчизняній літературі [1, 3, 5, 8].

3. Зіставлення підходів до розвитку в традиційній та модерній парадигмах.

Основні концептуальні положення традиційної парадигми та посттрадиційної парадигми розвитку, що формується, узагальнено в табл.

Беззаперечний внесок у розробку традиційної парадигми розвитку в ХХ ст. зробили як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Незважаючи на певні недоліки, традиційна економічна школа показала, що історичний прогрес досягається не автоматично, що процес розвитку не універсальний і не однорідний, що загальна висхідна лінія розвитку суспільства є результатом складної діалектичної взаємодії множини об'єктивних та суб'єктивних процесів, в яких найважливіша роль належить цілеспрямованій діяльності.

Головним методологічним прийомом під час дослідження економічних систем у ХХ ст. був системно-структурний аналіз, а розгляд питань їх розвитку опирався на лінійний підхід. Відповідно до зазначених принципів розглядали сутність розвитку економічних систем. В основу визначення сутності розвитку в традиційній парадигмі покладено загальнофілософський підхід. Розвиток за своєю природою і способом самореалізації є процес, що відображає суму необоротних, спрямованих, закономірних змін матеріальних та ідеальних об'єктів у просторі й часі. Ідея розвитку концентрується на якісних і кількісних аспектах безперервних змін. Зміст більшості теорій розвитку становить уява про спрямованість, стадійність, необоротність історичних змін, а також його цілей, будь то безкласове суспільство чи сучасність західного типу.

Табл. Порівняльна характеристика підходів традиційної та модерної економічних парадигм розвитку

Категорія розвитку	Традиційна парадигма	Посттрадиційна парадигма
Основний методологічний підхід	Системно-структурний	Теорія катастроф, синергізм
Співвідношення категорій "економічний розвиток" і "економічне зростання"	Тотожні	Відокремлені
Об'єкт дослідження розвитку	Переважно країни, що розвиваються	Всі групи країн
Характер розвитку	Лінійний, поступальний, прогресивний	Різносторонній, багатоваріантний, суперечливий.
Джерела (технолог.)	Нагромадження матеріальних чинників виробництва	Сучасні форми нагромадження капіталу
Критерії розвитку	Обсяг сукупного ВВП та ВВП на душу населення	Не динамізм зростання ВВП, а сукупність факторів, об'єднаних загальним поняттям якості і добробуту.
Мета розвитку	Зростання обсягів сукупного ВВП та ВВП на душу населення	Зміщення акцентів із забезпечення потреб виживання на максимізацію якості життя, задоволення соціально набутих, диференційованих потреб членів суспільства
Місце людини в розвитку	Людина – насамперед носій робочої сили, основна складова виробничих сил і тільки потім мета суспільного виробництва	Людина – біосоціальна істота, однією із складових якої є робоча сила, а якість її життя – мета суспільного виробництва
Ієрархія фаз відтворення	Джерело розвитку – потреби; провідна роль фази виробництва	Джерело розвитку-потреби; зміна акцентів та співвідношення в системі відтворення із виробництва на споживання
Обмежувальні фактори розвитку	Економічні ресурси, передусім обсяг фізичного капіталу	Економічні ресурси, рівновелике значення трьох різновидів капіталу

Примітка: авторська розробка.

Відповідно, в традиційній парадигмі розвитку розкривається економічний зміст цих основних перерахованих рис. Модерна економічна парадигма розвитку, незважаючи на інші методологічні підходи, в своїй основі має ті ж категорії розвитку (вони становлять сутність явища), але розглядає їх по-іншому.

- **Необоротність змін.** Традиційна економічна парадигма виходила з беззаперечного факту необоротності кількісних та якісних економічних змін. Причому ці зміни становили сутність розвитку, який в історичній перспективі мав суто прогресивний напрямок – від нижчого до вищого. Модерна економічна парадигма невід'ємною рисою змін в економічній системі вважає чергування прогресивних і регресивних їх напрямків, особливо на відносно коротких часових інтервалах. Вітчизняний дослідник А. Філіпенко зазначає, що "телеологічна гегельянська концепція, підхоплена марксизмом, експлуатувала войовничу ідею поступального розвитку та прогресу. Однак лінійність економічного розвитку й неухильного прогресу – глибока утопія, процес ірраціональний у тривалій історичній протяжності" [13, с. 42].
- **Регулювання та управління розвитком.** Складність, неоднозначність процесів економічного розвитку, в основі яких є кількісні та якісні зміни в структурі та змісті системи, які є наслідком як саморегулювання, так і свідомого втручання у перебіг економічних процесів, визнаються як традиційною, так і модерною

парадигмою. У сучасних умовах суспільство може створювати передумови для прогресивного розвитку. Це досягається шляхом державного управління. Тоді розвиток має уже не вірогідний, а планомірний характер: із чисельності можливих варіантів переходу дійсним стає найбільш доцільний. У такому випадку на перший план виходить проблема можливих варіантів розвитку системи.

- **Внутрішні та зовнішні фактори розвитку.** На розвиток впливають як внутрішні, так і зовнішні відносно економічної системи чинники. Так, Ю. Пахомов виділяє як вирішальні для розвитку системи внутрішні чинники, зазначаючи, що "внутрішні закономірності функціонування економічної системи, пов'язані із трансформацією цільовизначення в цілесдійснення, мають пріоритет перед тенденціями зміни зовнішніх умов" [10, с. 26]. За планомірного, раціонального переходу до заданих бажаних параметрів динаміка економічної системи підлягає впливу як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Система здатна забезпечити своє нормальне функціонування тільки завдяки безперервному врахуванню змін внутрішнього та зовнішнього середовища, з якими має постійно координуватись розроблення висхідної мети розвитку.
- **Спадкоємність розвитку.** Оскільки розвиток взагалі сприймається як перехід від відомих станів, що відбулися в минулому, до уявних бажаних станів у майбутньому, то минуле впливає на майбутнє [5, с. 38], існує певна залежність економічного розвитку в майбутньому від початкових умов, визначених її нинішнім станом; результати майбутнього розвитку значною мірою зумовлюються і минулим, висхідним станом економічної системи (принцип діалектичного детермінізму). Разом із тим вплив фактора часу на розвиток можна сформулювати і протилежним чином: майбутнє впливає на теперішнє: "Це виглядає як порушення звичайних законів причинних зв'язків, проте мова йде тільки про те, що наші очікування майбутнього впливають на наші дії в нинішній час. І поточна діяльність, і інвестиційні плани всієї економічної системи залежать від майбутніх очікувань" [14].

Висновки. Найбільш виваженим з точки зору подальшого аналізу здається не заперечення, а поєднання методологічних елементів аналізу традиційного та нового підходів до визначення соціально-економічного розвитку. Економічна парадигма не може кардинально змінитись протягом відносно короткого проміжку часу. Ця зміна потребує певного перехідного періоду, коли елементи методології старої та нової парадигми співіснуюватимуть, і перші поступово витіснятимуться другими. Такий синтез не суперечить теоретичному пошуку загальних шляхів і напрямків розвитку соціально-економічних систем, а дає змогу виділяти та використовувати прогресивні елементи обох підходів, відхиляючи зазначені недоліки першого та збагачуючи методологічну базу другого.

При цьому треба брати до уваги, що розвиток економічних систем, особливо трансформаційних, зумовлений як техніко-технологічними, так і організаційно-економічними та управлінськими чинниками. З цієї точки зору стратегічною метою розвитку в Україні є завершення ринкових перетворень та становлення економіки знань; реалізація цієї мети сприятиме поліпшенню якості життя людей, розширенню їхньої можливості формувати власне майбутнє, тобто – людському розвитку.

Література

1. Башнянин Г.І. Ефективність соціалізації економічних систем: методологічні проблеми метрологічного аналізу : монографія / Г.І. Башнянин, Л.Я. Гончарук. – Львів : Вид-во "Новий світ-2000", 2010. – 240 с.
2. Гаврилишин Б. Дорогокази в майбутнє: до ефективніших суспільств: доп. Римському клубові : пер. з англ. Л.Л. Лещенко / Б. Гаврилишин. – К. : Вид-во "Основи", 1993. – 238 с.

3. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти : монографія / А.С. Гальчинський. – К. : Вид-во "Либідь", 2006. – 312 с.
4. Дучинська Н.І. Нагромадження капіталу в умовах трансформації економіки України : монографія / Н.І. Дучинська. – К. : Вид-во ННЦ ІАЕ, 2007. – 400 с.
5. Срохін С.А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект) : монографія / С.А. Срохін. – К. : Вид-во "Світ знань", 2002. – 528 с.
6. Князева Е.Н. Законы эволюции и самоорганизации сложных систем / Е.Н. Князева, С.П. Курдюмов. – М. : Изд-во "Наука", 1994. – 236 с.
7. Кун Т. Структура научных революций : пер. с англ. И.З. Налетова / Т. Кун; общ. ред. и послесловие С.Р. Микулинского. – М. : Изд-во "Прогресс", 1975. – 288 с.
8. Мельник Л.Г. Социально-экономический потенциал устойчивого развития : монография // Социально-экономический потенциал региона / под ред. Балацкого О.Ф. – Сумы : Изд-во "Университетская книга", 2010. – С. 8-82.
9. Николис Г. Самоорганизация в неравновесных системах: от диссипативных структур к упорядоченности через флуктуации : пер. с англ. В.Ф. Пастушенко / Г. Николис, И. Пригожин. – М. : Изд-во "Мир", 1979. – 512 с.
10. Пахомов Ю.М. Национальные экономики в глобальном конкурентном середовищі / Ю.М. Пахомов, Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський. – К. : Вид-во "Україна", 1997. – 237 с.
11. Пригожин И. Порядок из хаоса: новый диалог человека с природой : пер. с англ. Ю.А. Данилова / И. Пригожин, И. Стенгерс. – М. : Изд-во "Прогресс", 1986. – 432 с.
12. Стиглиц Дж.Ю. Ревущие девяностые. Семена развала : пер. с англ. и примеч. Г.Г. Пирогова / Дж.Ю. Стиглиц. – М. : Изд-во НОНФ "Современная экономика и право", 2005. – 424 с.
13. Філіпенко А.С. Економічний розвиток сучасної цивілізації : навч. посіб. / А.С. Філіпенко. – К. : Вид-во "Знання України", 2006. – 316 с.
14. Эрроу К. Экономическая трансформация: темпы и масштабы / К. Эрроу // Реформы глазами американских и российских ученых / под ред. акад. О.Т. Богомолова. – М. : Изд-во НОНФ "За экономическую грамотность", 1996. – С. 75-86. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://rusref.nm.ru/arrow.htm>.

Радванская Н.В. Становление посттрадиционной парадигмы экономического развития

Показано научное понимание парадигмы экономического развития как совокупности теоретических представлений, методологических принципов и ценностных установок, которые для конкретной науки остаются неизменными в течение определенного времени и смена которых составляет содержание научной революции. Изложены методологические подходы, характерные для традиционной парадигмы развития экономических систем; выявлены и раскрыты новые подходы относительно сущности этих категорий, характерные для новой парадигмы, которая формируется; аргументирован вывод, что наиболее взвешенным с точки зрения дальнейшего анализа кажется не отрицание, а сочетание методологических элементов анализа традиционного и нового подходов к определению социально-экономического развития.

Ключевые слова: экономическая система, научная парадигма, экономическое развитие, экономический рост.

Radvanskaya N.V. The Formation of the Post-traditional Paradigm of Economic Development

Scientific understanding of the development of economic paradigm as a set of theoretical concepts, methodological principles and values that remain unchanged for a certain period of time and their change constituting the content of the scientific revolution is studied. Some methodological approaches of the traditional paradigm of development of economic systems are also presented. New approaches regarding the nature of these categories, and the characteristic of the new paradigm, which is formed, are identified and disclosed. The negation seems not to be the most reasonable from the point of view of further analysis, but the combination of the methodological elements of the analysis of traditional and new approaches to the definition of socio-economic development.

Keywords: economic system, scientific paradigm, economic development, economic growth.

УДК 330.1:351

**Викл. О.О. Столяренко; магістрант І.М. Лужецька;
магістрант М.М. Сорочинська – Львівський ДУ внутрішніх справ**

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На основі аналізу трактування поняття "фінансова безпека держави" різними науковцями запропоновано власне визначення цього поняття. Проаналізовано основні складові та загрози фінансової безпеки України. Сформовано діаграму валового внутрішнього продукту. На основі статистичних даних проаналізовано динаміку безробіття та загального боргу держави. Запропоновано заходи щодо зміцнення фінансової безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека, фінансова безпека держави, загрози фінансовій безпеці, безробіття, валовий внутрішній продукт, державний борг.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки на перше місце виходить питання забезпечення економічної безпеки держави. Фінансова безпека є найважливішою її складовою, без якої практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед державою. Останнім часом фінансова безпека України перебуває під впливом низки зовнішніх і внутрішніх загроз: фінансові кризи, геополітична ситуація, вплив діяльності міжнародних організацій, інфляційні процеси, нестабільність правової системи, нестабільність національної валюти тощо.

Аналіз досліджень і публікацій. Дефініція поняття та деякі питання економічної та фінансової безпеки держави висвітлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: О. Барановського, І. Бінька, О. Власюка, В. Гейця, М. Ермошенка, В. Мунтіяна, Г. Пастернака-Таранушенка, А. Сухорукова та ін. У них більшою мірою розглянуто сутність понять "економічна безпека", "фінансова безпека", "потенційні загрози" та їх класифікація, встановлено індикатори економічної та фінансової безпеки, а також наведено пропозиції щодо напрямків посилення стану фінансової безпеки зокрема та економічної безпеки загалом. Разом з тим, забезпечення фінансової безпеки країни в сучасних умовах потребує подальшого дослідження та виявлення нових інструментів та методів її реалізації.

Викладення основного матеріалу. Багато науковців по-різному трактують поняття "фінансова безпека держави". Розглянемо етимологію цього поняття деякими авторами, які зведено у таблиці. Таким чином, можна констатувати, що фінансова безпека держави – це одна з важливих складових економічної безпеки, яка забезпечує захищеність інтересів держави у фінансовій сфері (бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем) та її захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Фінансова безпека України – це: бюджетна безпека; податкова безпека; інвестиційна безпека; грошово-кредитна; валютна безпека; боргова безпека; та інші сфери [3, с. 32]. Основними загрози фінансової безпеки є:

- 1) низький рівень соціальної орієнтованості економіки;
- 2) падіння платоспроможності населення;
- 3) скорочення ролі внутрішніх соціально-економічних стимуляторів економічного зростання;